

Харківська державна академія дизайну і мистецтв
(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»
(назва факультету)

Кафедра живопису
(повна назва кафедри)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до дипломної роботи
на здобуття ступеня бакалавра
(освітньо-кваліфікаційний рівень)

на тему: Портретно-жанрова композиція «Медитація»

Виконав: студент 4 курсу
Лю Цзюньтун
(прізвище та ініціали)
освітньо-професійної програми
«Станковий живопис»
Керівник: доц. Деркач М.І.
(прізвище та ініціали)

Харківська державна академія дизайну і мистецтв
(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»
Кафедра живопису / денна форма навчання

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Освітньо-професійна програма «Станковий живопис»

(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувачка кафедри живопису

Ковальова М.М.

«05» травня 2025 року

ЗАВДАННЯ

НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЕКТ (РОБОТУ) СТУДЕНТУ

Лю Цзюньтун
(прізвище, ім'я, по батькові)

1.Тема проекту (роботи) «Медитація»

Керівник проекту (роботи) Деркач Микола Іванович, доцент
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від «5» травня 2025 року № 118-ОС. Строк подання студентом проекту (роботи) 14 червня 2025 року

3. Вихідні дані до проекту (роботи): Зібраний підготовчий матеріал під час переддипломної практики

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

- *Обґрунтування актуальності теми;*
- *Збір інформації та систематизація підготовчих матеріалів;*
- *Аналіз аналогів;*
- *Розробка авторської концепції рішення теми;*
- *Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;*
- *Технологічні та графічні засоби виконання оригіналів;*
- *Висновки;*
- *Список літератури;*
- *Ілюстративні матеріали.*

5. Перелік ілюстрованих матеріалів

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 17 квітня 2025 року*КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН*

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	<i>Затвердження теми дипломної роботи</i>	<i>Травень</i>	
2	<i>Аналіз аналогів</i>	<i>Квітень Травень</i>	
3	<i>Розробка авторської концепції рішення теми</i>	<i>Квітень Травень</i>	
4	<i>Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;</i>	<i>Квітень Травень</i>	
5	<i>Затвердження ескізів рішення теми</i>	<i>Травень</i>	
6	<i>Систематизація інформації до пояснювальної записки</i>	<i>Травень</i>	
7	<i>Виконання дипломної роботи</i>	<i>Травень Червень</i>	
8	<i>Оформлення пояснювальної записки та дипломної роботи</i>	<i>Червень</i>	
9	<i>Захист дипломної роботи</i>	<i>Червень</i>	

Студент

(підпис)

Лю Цзюньтун
(прізвище та ініціали)

Керівник проекту (роботи)

(підпис)

Деркач М.І.
(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

«Медитація» – це портретно-жанрова композиція, яка присвячена жіночій красі. На полотні зображена жіноча фігура, яка сидить у задумливій позі на темному тлі, вкритому м'якими градаціями тіней. Її напівпрозоре вбрання додає дівочому образу ефірності та легкості, підкреслюючи стан її внутрішнього спокою та зосередження. М'яке, тепле світло, що освітлює фігуру, створює теплохолодний контраст із насиченим темно-зеленим покривалом, на якому вона розміщена, а також вигідно виділяє плавні лінії її силуету. Тло, огорнуте легкою імлою, посилює відчуття відірваності героїні від зовнішнього світу, занурюючи глядача в атмосферу медитації та гармонії. Цей твір майстерно поєднує естетику й емоційну глибину, запрошуючи до роздумів про внутрішній світ і красу споглядальності.

ANNOTATION

'Meditation' is a portrait and genre composition dedicated to female beauty. The canvas depicts a female figure sitting in a pensive pose against a dark background covered with soft shadows. Her translucent outfit adds ethereality and lightness to the girlish image, emphasising her state of inner peace and concentration. The soft, warm light illuminating the figure creates a warm-cold contrast with the rich dark green bedspread on which she is placed, and also highlights the smooth lines of her silhouette. The background, shrouded in a light haze, enhances the feeling of the heroine's isolation from the outside world, immersing the viewer in an atmosphere of meditation and harmony. This work skilfully combines aesthetics and emotional depth, inviting to reflect on the inner world and the beauty of contemplation.

ЗМІСТ

1. Обґрунтування актуальності теми.....	6
2. Збір інформації та систематизація підготовчих матеріалів.....	7
3. Аналіз аналогів.....	8
4. Розробка авторської концепції рішення теми.....	11
5. Композиційний пошук виразних засобів втілення творчого замислу.....	12
6. Висновки.....	14
7. Список літератури.....	15
8. Ілюстративні матеріали.....	16

1. Обґрунтування актуальності теми

Робота «Медитація» набуває актуальності завдяки глибокому дослідженню основної людської проблеми, що загострюється в сучасних умовах: цифрове насичення, фрагментарна увага та поширення проблем з психічним здоров'ям у зв'язку з прискоренням темпу життя. Як життєво важливе контркультурне висловлювання, в роботі стверджується необхідність глибокого споглядання особистості всупереч швидкому зростанню споживання та інтересу людей до матеріальних цінностей, що домінують у сучасному соціумі. Гіперграфічна техніка як ідея вимагає тривалого залучення, безпосередньо протидії швидкоплинному прокручуванню екранної взаємодії на акт медитативного зосередження, що проявляється у назві картини.

Зображуючи вічні теми споглядальної самотності, напруги між вразливістю та стійкістю, шляху самопізнання робота набуває особливого сучасного резонансу, звертаючись до актуальних суспільних викликів: потреби у постійному зв'язку, поширеності перформативних цифрових ідентичностей та глибокого пошуку автентичного саморозуміння і стабільності. Ефективність картини зумовлена тим, наскільки точно її формальна мова втілює її тематичне ядро. Гіперреалістична деталізація у творі змушує глядача сповільнити сприйняття, віддзеркалюючи глибину інтроспекції та надаючи зображеному внутрішньому стану героїні твору відчутної складності. Для створення переконливого візуального ефекту від зовнішнього сенсорного перевантаження буде використана приглушена монохромна гамма кольорів та композиція, що збагачена глибокими тінями, які культивують атмосферу глибокого спокою.

Резонансний символізм ще більше підсилює особливості теми, де прямий, але інтроспективний погляд фігури ініціює мовчазний діалог з глядачем, а вразливість, що впливає з прозорої драпіровки, контрастує з

контрольованою поставою фігури. Поєднання майже фотореалістичної точності з виразною психологічною глибиною твору досягає безпосереднього впливу і відроджує тривалу мистецьку традицію, присвячену дослідженню внутрішнього життя особистості. Як ідея «Медитація» забезпечує свою актуальність завдяки синтезу достовірності напруженого реалізму, доступності потужної символіки та занурюючої побудови споглядального візуального досвіду.

2. Збір інформації та систематизація підготовчих матеріалів

Підготовчий етап починається з визначення робочого процесу дослідження, що складається з окремих етапів. Фундаментальний збір встановлює широкі тематичні та стилістичні параметри. Цілеспрямований збір набуває конкретних візуальних і технічних референсів. Технічне занурення досліджує властивості матеріалів та методи візуалізації. Синтез і аналіз прогалин інтегрує матеріали і виявляє недоліки, що завершується створенням системи для консолідованих ресурсів і документації. Він включає в себе збір ресурсів з мистецтвознавчих текстів, онлайн-баз даних і сучасних платформ для збору інформації про гіперграфічний живопис і фотореалізм, включаючи вивчення робіт художників-гіперграфістів, а також збір статей з теорії гіперграфічного мистецтва і візуальних посилань на приглушені кольорові палітри і текстури в класичних і сучасних картинах. Згодом, створення системи організації передбачає створення цифрових папок з такими категоріями, як художники, техніки, кольорові палітри, текстури та композиція для зберігання посилань, таких як Pinterest та ArtStation, для створення онлайн-дошок, які об'єднують візуальне натхнення. Збір візуальних референсів на теми медитації, інтроспекції та вразливості зосереджується на прикладах, а не на інтерпретації, а збір референсів щодо освітлення в умовах низької освітленості та його впливу на форму і настрій використовує як

мистецькі приклади, так і спостереження. Конкретні дослідження включають посилення на зображення тканини, волосся при слабкому освітленні, посилення на погляд і вираз обличчя для інтроспективного погляду, а також приклади негативного простору для посилення медитативної атмосфери. Виділені основні теми, такі як споглядальна самотність, символічних елементів, таких як драпірування, що означає вразливість, і технічних підходів, що поєднують гіпердеталізацію з виразним реалізмом. Інформація з цих компонентів формує центральну головну концепцію та посібник зі стилю. Цей живий документ визначає основну тему і настрій, ключові символи і метафори, цільовий візуальний стиль, що поєднує гіперграфічну точність з експресивністю, затверджену кольорову палітру зі зразками і композиційні принципи.

3. Розбір аналогів

Цей аналіз розглядає картину «Медитація» в контексті гіперреалістичного живопису, порівнюючи її з десятьма наданими аналогами, серед яких роботи Омара Ортіса, Джеремі Ліпкінга, Ігала Озері та Деніела Спріка. Основна увага приділяється тому, як технічне виконання, колір і світло, композиція і символіка сходяться для вираження теми інтроспекції. Аналоги, які поділяють прихильність до надзвичайної деталізації та текстури, створюють основу для розуміння місця «Медитації» в сучасному фігуративному мистецтві. Основна увага зосереджена на з'ясуванні спільних стратегій та критичних відмінностей у досягненні гіперграфічної деталізації, культивуванні інтроспективного настрою через палітру та композицію, вираженні вразливості та синтезі фотореалістичної візуалізації з виразними якостями традиційного живопису, що є центральними для концепції та реалізації «Медитації».

Вибрані аналоги представляють видатних сучасних художників-фігуралістів, чії роботи глибоко досліджують психологічні стани, зокрема інтроспекцію та вразливість, передані через виняткову деталізацію та технічну майстерність, що мають безпосереднє відношення до цілей «Медитації». Ортіс є основним еталоном гіперреалістичної текстури шкіри та тканини; Ліпкінг та Озері демонструють майстерність у створенні атмосферного настрою та світлових ефектів; Сприк демонструє використання символічної глибини в межах репрезентативного простору, забезпечуючи різноманітні перспективи, що відповідають цілям «Медитації». Фундаментальною стратегією, що простежується в цих роботах, є використання низької гами з домінуванням приглушених земляних тонів для створення приглушеної, споглядальної або меланхолійної атмосфери, коричневих, сірих і бежевих. На подібну тональну стриманість також спираються тло Ортіса («Червоне серце», «Дорсо II»), сутінкові пейзажі Ліпкінга («Останнє світло»), інтер'єри Озері («Соня», «Без назви») та архітектурні антуражі Сприка («Поясни серце...»). «Медитація» використовує цей підхід до кольорів, її глибокі тіні та земляний відтінок основи одразу створюють інтроспективний простір, віддзеркалюючи стратегічне використання Ортісом яскравих червоних або бірюзових кольорів для створення фокусів і символічного резонансу, що позначає пристрасть або спокій. Холодний акцент функціонує як візуальний якір спокійної тиші, що відрізняє його від часто більш інтенсивних хроматичних контрастів Ортіса.

Композиційно ці художники використовують різноманітні методи, щоб підкреслити інтимність та зосередженість інтроспективних сюжетів. Ортіс часто розташовує фігури в центрі («Земні ангели», «Створення») або використовує надзвичайну простоту («Еспальда»), часто зображуючи їх зі спини, щоб підкреслити вразливість і відсторонене споглядання. Ліпкінг використовує зміщене розташування фігур у середовищі («Останнє світло») або дивиться на них ззаду («Океанський бриз»), використовуючи пейзаж для підсилення настрою. Озері обирає неглибокий простір (робота «Без назви»),

щоб сконцентрувати увагу на емоційній присутності фігури. Сприк створює наративну глибину за допомогою лінійної перспективи. «Медитація» перегукується з центральним фокусом та композиційною ясністю Ортіса. Однак вона суттєво відрізняється через прямий погляд фігури через плече. Цей вибір перетворює потенційну прихованість, яку пропонує погляд ззаду, на зацікавлене, з'єднуюче споглядання з глядачем, що відрізняє його від переважно відверненого, спрямованого вниз або прихованого погляду, характерного для інших аналогів (Ортіс «Творіння», Озері «Без назви», Ліпкінг «Океанський бриз»).

Тематично ці роботи об'єднує дослідження інтроспекції та вразливості. Інтроспекція передається головним чином через погляд і позу: погляд вниз або відвернутий (Ортіс «Земні ангели», Озері), фігури відвернуті (Ортіс «Червоне серце»), або фігури, інтегровані в споглядальне середовище (Ліпкінг). Поза підкреслює це, варіюючись від контрольованої нерухомості до передачі скорботи через падіння (Озері «Без назви»). «Медитація» використовує контрольовану, споглядальну позу в поєднанні з характерним прямим поглядом. Вразливість виражається за допомогою формальних і символічних засобів: прозорих або відвертих драпіровок (Ортіс «Еспальда», «Дорсо II»; «Медитація»), оголених спин або емоційно зарядженої пози. З символічної точки зору значення часто закладено також в кольорі тканини, як у використанні Ортіс червоного (пристрасть/вразливість) або білого (чистота/захист). Ліпкінг використовує океан як символ, Озері покладається на екологічну ізоляцію, а Сприк метафорично використовує коридор і предмети. «Медитація» виражає вразливість насамперед через прозору тканину, але врівноважує її прямим поглядом і стійкістю, закладеною в позі. Основні елементи підкріплюються значною стриманістю фону, відмовляючись від відвертих символів навколишнього середовища чи об'єктів, таких як комахи Ортіса чи наративні елементи Сприка, зосереджуючи символічну та емоційну вагу на нюансованому вираженні фігури та її безпосередній драпіровці.

Розташована серед цих аналогів, «Медитація» виявляє явну спорідненість в ідеях: використання низької гами, палітри земляних тонів; прихильність до гіперграфічних деталей, зосереджених на фігурі; композиція, що сприяє інтимному зосередженню; заангажованість у теми інтроспекції та вразливості, досліджувані через жіночу форму. Ключові відмінності визначають її унікальний внесок: прямий погляд, що встановлює зв'язок, відсутній у здебільшого відвернутих або прихованих поглядах аналогів; специфічний символічний резонанс бірюзової тканини як якоря спокою; стриманий символічний підхід, що концентрує значення на фігурі та драпіровці, а не на відвертих зовнішніх метафорах, характерних для Ортіса, Ліпкінга чи Спріка.

4. Розробка авторської концепції рішення теми

Концепція звертається до проблеми візуального відтворення нематеріального стану медитації, приймаючи на себе роль спостерігача і перекладача складнощів внутрішнього досвіду. Концепції підходу зосереджені на втіленні медитації через гіперграфічний реалізм, заснований на напрузі між стійкістю та вразливістю. Гіперграфічні деталі вказують на глибину та складність інтроспекції, вимагаючи повільного та уважного перегляду, як медитації. Фотореалістична візуалізація як концепція використовується для викликання у глядача відчутної присутності об'єкта. Для зображення кольорів використовується суворо обмежена палітра і низька гама з приглушеними земляними тонами, щоб створити спокій і зосередити увагу на тонких емоційних зрушеннях. Ідея композиції полягає у centruванні основних об'єктів картини, але зміщення від центру розташування в ракурсі три чверті, для досягнення інтимного фокусу фотографій і просторової глибини без симетрії. З точки зору освітлення використовується контрольоване, приглушене, що вимальовує форму внутрішнього споглядального простору.

Стратегія освітлення мінімізує контраст, неяскрає темне тло усуває відволікаючі фактори, посилюючи фокус на внутрішньому стані. Інтеграція елементів синтезує основну динаміку картини: вразливість, передана через прозорий одяг і контраст зі стійкістю, втіленою в контрольованій позі та прямому, привабливому погляді, що виявляє активну природу інтроспекції. Прямий погляд і детальна інтимність активно втягують глядача в споглядальний простір, сприяючи спільній рефлексії. Ця символіка, пов'язана з усамітненням, самопізнанням і присутністю, що впливає з цієї втіленої візуальної мови.

5. Композиційний пошук виразних засобів втілення творчого замислу

Композиційний пошук виразних засобів передбачає систематичний відбір візуальних елементів і прийомів для передачі творчих ідей, наприклад медитації та інтроспекції. Творчий процес вимагає зосередженої інтенції, подібної до медитації. Композиційно розташування елементів створює виразну основу картини, зміщення фігури від центру створює збалансовану асиметрію. Для зображення негативного простору, особливо темного тла, ізоляції суб'єкта, посилюється фокус на інтроспективному стані, а балансування великих темних ділянок з меншими світлими привертає увагу до обличчя. Для компенсації статичної пози вводиться рух і використовується струмливе волосся. А тканина бірюзового кольору поєднує елементи і створює візуальну противагу завдяки кольоровому контрасту. Відсутність зайвих деталей зосереджує увагу на емоційній експресії. Використання темних і світлих тонів та світла і тіні формує настрій, посилюючи тему медитації та концентрації. Світлотінь вибудовує драматичні контрасти, визначаючи форму та акцентуючи увагу на спогляданні. Приглушене освітлення викликає тихе усамітнення, підтримуючи медитативну атмосферу, і символічно вказує на просвітлення під час саморефлексії.

Колір виконує як об'єднуючу, так і символічну роль, посилюючи інтроспективну атмосферу. Обмежена палітра приглушених земляних тонів створює гармонійне середовище. Тепла шкіра на прохолодному тлі натякає на внутрішнє життя. Тканина бірюзового кольору, як додатковий акцент, уособлює спокій і тишу. Фактури та фарби значно сприяє виразній глибині, посилюючи емоційний резонанс. Лесування передбачає нанесення тонких прозорих шарів для створення світла та глибини. Різноманітні фактури, від гладких до імпасто, підсилюють реалістичність та емоційність. Нашарування, в тому числі підмальовок, створює основу і дозволяє змішувати кольори. Контрольоване імпасто на виділених ділянках додає тактильної якості. Видима робота пензля місцями вказує на руку художника, в той час як приховані мазки підтримують ілюзію. Гіперреалістичні деталі на малюнку спонукають до пильного розгляду, контрастуючи з м'якшим тлом, щоб не відволікати увагу.

7. Висновки

Картина «Медитація» втілює людську здатність до самоаналізу, як кульмінацію медитативного процесу як художника так і глядача, що є візуальним трактатом про людський стан. Творчий шлях включав серію поступових реалізацій, де кожна деталь представляли собою точку прийняття рішення. Цей процес вибудовував шари значення, подібно до осяянь під час медитації, робота синтезує незліченну кількість художніх рішень, пронизаних автентичністю споглядальної практики художника.

Медитативний стан суб'єкта фіксує момент прояснення в безперервній подорожі самопізнання, де репрезентація концептуалізує медитацію як стан, що сприяє осяянню. Наприклад інтроспективний погляд і стійка поза означають усвідомлення, почерпнуті з внутрішньої рефлексії, де вразливість і сила співіснують як необхідні партнери. Гіперграфічні деталі спонукають до глибокого спостереження, заохочуючи до висновків про складну природу реальності. Завдяки такому точному відтворенню шкіри та тканини, ці текстури стають метафорами емоційних станів, передаючи вразливість та стійкість. Для глядача картина стає дзеркалом, що показує шлях, спонукаючи до особистих роздумів про себе та медитації. Ця динаміка встановлює мистецький діалог, розширюючи медитативну функцію роботи.

Картина підкреслює циклічну природу Всесвіту, де кожна кінцева точка ініціює нову фазу життя. Вона позиціонує саморефлексію як необхідну умову для зростання особистості, уявляючи життя як безперервну низку медитативних моментів буття.

8. Список літератури

1. Hoi-chiu Tang. A Pioneer of Modern Chinese Painting: The Art of Lin Fengmian. Hong Kong Museum of Art, 2007. 204 p.
2. Karen Smith. Nine Lives: The Birth of Avant-Garde Art in New China. Blue Kingfisher, 2008. 473 p.
3. 王燕红. 冷军超写实油画艺术中的技法研究. 艺术研究 (哈尔滨师范大学艺术学报). 2019. №. 6. 页. 12–13.
4. 吴珂. 冷军超现实主义肖像油画中的表现性. 四川戏剧. 2017. №. 10. 页. 59–62.
5. 裴爱婵. 浅析冷军油画作品的艺术特点. 长春师范大学学报. 2015. 体积. 34. № 1. 页. 197–198.
6. 彭聪. 溯源—超现实主义在中国的时代探索. 文学艺术周刊. 2023. № 3. 页. 54–56.
7. 许乔昌. “美的标准”—读冷军油画作品之感. 美与时代. 2018. № 4. 页. 33–34.
8. URL: <https://www.omarortiz.com.mx/obras/2018-2/corazon-escarlata/>
9. URL: <https://www.omarortiz.com.mx/obras/en/2004-3/espalda/>
10. URL: <https://www.omarortiz.com.mx/obras/2012-2/earth-angels/>
11. URL: <https://www.omarortiz.com.mx/obras/2008-2/la-creacion/>
12. URL: <https://www.omarortiz.com.mx/obras/en/2024-2/dorso-ii/>
13. URL: <https://www.artsy.net/artwork/jeremy-lipking-ocean-breeze>
14. URL: <https://www.artsy.net/artwork/jeremy-lipking-the-last-light-sierras>
15. URL: <https://www.artsy.net/artwork/yigal-ozeri-untitled-211>
16. URL: <https://www.artsy.net/artwork/yigal-ozeri-olya-85>
17. URL: <https://www.artsy.net/artwork/yigal-ozeri-zuzanna-20>
18. URL: <https://www.artsy.net/artwork/yigal-ozeri-untitled-sonia-56>
19. URL: <https://danielsprickart.com/artwork/>

9. Ілюстративні матеріали

Іл. 1. Омар Ортіс. Червоне серце. 180x140

Іл. 2. Омар Ортіс. Еспальда. 190x145

Іл. 3. Омар Ортіс. Земні янголи. 96x140

Іл. 4. Омар Ортіс. Створення. 150x110

Іл. 5. Омар Ортіс. Дорсо II. 120x90

Іл. 6. Джеремі Ліпкінг. Океанський бриз. 2021. 20,3x15,2

Іл. 7. Джеремі Ліпкінг. Останнє світло, Сьєрри. 2017. 30.5 x 40.6 cm

Іл. 8. Ігал Озері. Без назви. 2014. 100x141

Іл. 9. Ігал Озері. Оля. 122 x 183

Іл. 10. Ігал Озері. Зузанна. 2025. 76,2×101,6

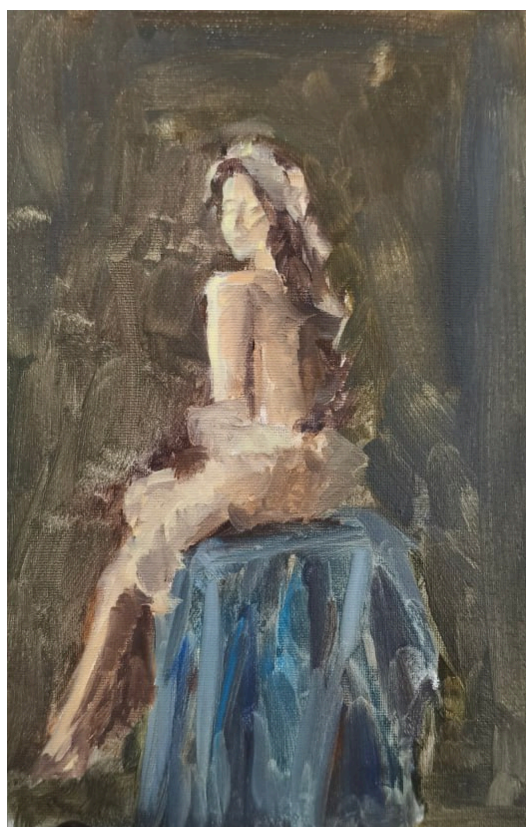
Іл. 11. Ігал Озері. Соня. 2017. 76,2х111,8

Іл. 12. Деніел Спрік. Джен Старлінг. 2023. 43,2×48,3

Іл. 13. Деніел Спрік. Розкажіть про серце та душу жінки. 2021. 50,8x50,8

Іл. 14. Кольорові, композиційні і стилістичні пошуки до дипломного проекту

Іл. 15. Дипломна робота «Медитація»